

RETNINGSLINJER TIL MEDIER I SAGER OM KØNNET VOLD

Everyday Sexism Project Danmark

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning	side 1
- Hvorfor disse retningslinjer	side 1
Generelt	side 2
Sprog	side 3
Bring fakta	side 6
- Myter og fakta	side 7
Vinkling og kontekst	side 9
- Rammer for artiklen	side 10
- Brug undersøgelser korrekt	side 10
- Hvem kan gøre noget	side 10
- Henvisning	side 11
Interviewguide	side 11
- Før interviewet	side 11
- Under interviewet	side 12
- Efter Interviewet	side 13
Moderering af online debat	side 14
Sammenfatning	side 15

Sprogbrug i retningslinjerne

Seksualiseret vold/seksualiserede overgreb bruges om chikane i form af psykisk eller fysisk vold, hvor offeret har oplevet handlingerne fra en eller flere andre personer som grænseoverskridende og krænkende, og hvor gerningspersonen/-erne har seksualiseret volden. Det kan være:

- Stalking
- Kønnede nedgørende eller seksualiserende bemærkninger (luder, kælling mv.) og trusler
- Digitale krænkelse
- Fysiske krænkelse i form af grænseoverskridende berøringer, fastholdelse, penetration og lignende

Kønnet vold bruges som en samlet betegnelse for:

- Partnervold og -drab samt seksualiseret vold/overgreb på piger og kvinder.

Retningslinjerne anvender begrebet kønnet vold, fordi det altovervejende er mænd, der er overgrebspersoner, og kvinder som er ofre, når vi taler om (eks)partnervold og -drab samt seksualiseret vold, chikane og overgreb. Vi afviser dog på ingen måde, at drenge og mænd også udsættes for den type vold, eller at piger og kvinder begår krænkelse og overgreb.

Offer bruges om de personer som udsættes for (eks)partnervold og -drab samt seksualiserede overgreb, fordi det er en objektiv beskrivelse af, at en person har været udsat for noget, de ikke selv har indvilget i. Nogle personer foretrækker imidlertid betegnelsen ”overlever”. Det er derfor vigtigt at spørge personen om, hvordan vedkommende helst vil omtales.

Retningslinjerne er overvejende kønsneutrale, men i visse tilfælde, hvor det vurderes relevant, anvendes der kønnet sprog.

Indledning

Retningslinjerne er ment som inspiration til såvel redaktioner som individuelle journalister.

Everyday Sexism Project Danmark (ESPD) er en forening, der arbejder med at indsamle oplevelser, oplyse om og bekæmpe sexisme. Det har vi gjort siden 2013. Fra start af, er vi jævnligt blevet kontaktet af medierne og spurgt, om vi kan finde cases til dem, og/eller om vi selv ville være villige til at stille op til artikler og indslag, der handler om kønnet vold. Det gør vi ofte og gerne, ligesom vi hjælper med at finde cases, som vi dernæst forbereder på, hvordan det kan være at stille sig frem. I den tid vi har været aktive, har vi imidlertid oplevet, at det ikke er alle medier, der er lige gode til at håndtere sager med personer, som har været ofre for krænkelser og overgreb. Det er heller ikke alle medier, der er opmærksomme på, hvad der forårsager kønnet vold, eller hvordan deres egen sprogbrug påvirker måden vores samfund generelt behandler og betragter ofre på. Endelig gør den omsiggribende brug af sociale medier det endnu vigtigere at være opmærksom på, hvordan kommentarspor kan være med til at udbrede fx skadelige myter om kønnet vold.

Retningslinjerne er inspirerede af både internationalt materiale¹ og de mange, som kontakter ESPD, fordi de følger mediernes dækning af emnet og kommentarsporene på sociale medier. Det kan fx være kvinden, som i årevis var udsat for partnervold som ser kommentarspor uden moderering, hvor folk skriver, at det nok ikke var så slemt, hvis hun ikke gik fra ham med det samme, han slog. Det kan også være kvinden, som har været udsat for voldtægt, hvor det skærer i hende, hver gang hun læser en artikel, hvor "sex" anvendes synonymt med overgreb.

Hvorfor disse retningslinjer?

Det kræver en særlig opmærksomhed, omsorg og etik at fortælle om, interviewe og omtale ofre for seksualiseret vold og (eks)partnervold og – drab. Det kræver særlige interviewfærdigheder og viden om, hvordan traumer påvirker et offer.

Eksempelvis er det ofte forbundet med stor smerte for offeret og et vidne (fx en pårørende) at genfortælle sine oplevelser, da man genoplever de følelser, man havde på gerningstidspunktet. Et interview kan derfor potentielt retraumatisere ofre.

Derfor er det vigtigt, at journalister viser særlig omsorg i disse situationer, så man ikke påfører interviewpersonen yderligere stress eller smerte.

Derudover kan mediernes dækning af specifikke sager retraumatisere ofre, som har været udsat for overgreb, som dem, medierne beskriver. Samtidig har dækningen stor betydning for, hvordan samfundet generelt opfatter og behandler sager om kønnet vold.

Mediernes arbejde i forhold til interview, sprogbrug og præsentation samt moderering af kommentarspor har derfor stor betydning for ofres oplevelser.

Husk! Det er vigtigt, at fortælle om kønnet vold.

Netop medierne kan være med til at sætte fokus på oversete emner som eksempelvis partnervold. Mange kvinder verden over, også i Danmark, bliver hvert eneste år udsat for vold og dræbt af deres (eks) partner. Det har naturligvis store

¹ <http://www.chitaskforce.org/wp/wp-content/uploads/2012/10/Chicago-Taskforce-Media-Toolkit.pdf>
<https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2019/12/handbook-to-address-violence-against-women-in-and-through-the-media>
https://dartcenter.org/sites/default/files/sexual%20violence%20tipsheet_final_27.08.11.pdf
<https://www.ovcttac.gov/taskforceguide/eguide/5-building-strong-cases/53-victim-interview-preparation/trauma-informed-victim-interviewing/>
<http://victimprovidersmediaguide.com/specific>

personlige omkostninger for dem og de pårørende, samtidig med at det også har samfundsmæssige omkostninger, som er udregnet til at overstige 1 milliard kroner om året². Medier kan, med den rette dækning, være med til at oplyse og afdække mulige løsninger i forbindelse med denne type kriminalitet.

Derfor er det vigtigt, at medier ikke skævvrider den vigtige debat, ikke risikerer at krænke ofre eller forstærke fordomme og forældede forestillinger om køn, seksualitet og overgreb.

Generelt om rapportering fra sager om kønnet vold

Vold mod kvinder og piger er en krænkelse af menneskerettighederne som bl.a. er behandlet i FN's CEDAW/Kvindekongventionen³ og Europarådets Istanbulkonventionen⁴, som begge er ratificeret af Danmark. Ifølge FN er kvinder fra 15 til 44 år på verdensplan i større risiko for at blive voldtaget eller udsat for partnervold, end de er for at dø af enten kræft, krig eller malaria eller i et biluheld. Hvert år i Danmark bliver 38.000 kvinder udsat for fysisk partnervold, 70.000 for psykisk partnervold, 11.400 for voldtægt/forsøg på voldtægt, og tusinder udsat for digital vold bl.a. i form af grooming af mindreårige og uønsket deling af nøgenbilleder.

Det betyder ikke, at vold mod drenge og mænd er ligegyldig eller skal betragtes med mindre alvor. Det betyder blot, at det er vigtigt at anerkende, at det i langt overvejende grad er piger og kvinder, der udsættes for denne type vold, fordi man i modsat fald lukker øjnene for fakta og dermed mulige løsninger på problemet. Andre former for vold og drab i Danmark er gennem årene stille og roligt blevet nedbragt, men der er intet, der tyder på, at den kønnede vold også er for nedadgående. Derfor er det vigtigt, at der i dækningen af kønnet vold tænkes ind, at der også er tale om et historisk, verdensomspændende og strukturelt problem

Medierne har et ansvar for at sikre, at den offentlige debat sker på et retvisende og oplyst grundlag. Dækningen kan ellers være med til at opretholde myter og stereotyper, bl.a. fordi der ikke gøres tilstrækkelig brug af viden og undersøgelser eller oplysning. Dette kan fx gøres med faktabokse samt med grafer og links til undersøgelser og relevante kilder, som kan være med til at aflive forældede myter og misforståelser. Se mere i afsnittet om fakta og myter.

Mediernes kommentarspor på sociale medier

En del af mediernes ansvar handler om at blive bedre til at moderere kommentarspor på Facebook, Instagram og Twitter. Her er ofte problematiske kommentarer og en uhensigtsmæssig debat, og det ikke er nok blot at opfordre til en god tone. Kommentarer, der victimblamer, bagatelliserer, latterliggør eller promoverer myter om kønnet vold og sexistiske kommentarer, er med til at skabe misinformation og falske forestillinger om bl.a. køn og seksualitet. Når medierne lader kommentarspor stå, er de med til at legitimere, udbrede og fremme disse forestillinger og fordomme.

Beskyttelse af ofre og pårørende

Når der rapporteres om kønnet vold både med og uden involvering af ofre, skal medierne altid afbalancere offerets ret til privatliv med offentlighedens interesse. Det er voldsomt for ofre at få deres identitet afsløret via nyhedsmedierne, uanset om det er med eller uden deres samtykke. Bekymringer over, om et overgreb når ud til offentligheden, er fx en af årsagerne til, at mange ofre ikke anmelder seksualiseret vold, da de frygter, at lokalsamfund, deres medstuderende, kolleger eller andre får viden om overgrebet. Det samme kan gælde pårørende – se eksemplet nedenfor fra B.T. som bringer et billede af afdøde med teksten om, at hun kendte gerningspersonens fortid som drabsmand.

De blinde vinkler

Der er, som beskrevet i retningslinjerne, nogle udfordringer i den måde, hvorpå medierne skildrer seksualiseret vold og

² <https://levudenvold.dk/viden-om-vold/tal-og-fakta-om-vold/samfundsokonomiske-omkostninger/>

³ Konvention om afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder

https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/dokumenter/om_os/om_menneskerettigheder_diverse/fns_9_konventioner/cedaw.pdf

⁴ <https://rm.coe.int/168046252f>

(eks)partnervold, og nogle af dem handler om blinde vinkler. Som journalist har man en indstilling om altid at være fordomsfri og objektiv. Men fordomme og stereotype forestillinger er noget, vi alle har. Fra barnsben af påvirkes vi gennem samfundskulturen samtidig med, at vi også påvirkes af den måde, medier i generationer har skildret kønnet vold på og meget af det handler om ikke at være blevet præsenteret for relevant viden – fx om normale offerreaktioner. Derfor er det vigtigt, at journalister gør sig bevidst om, hvad man kan have af fordomme og stereotype forestillinger om køn, seksualitet og overgreb. Dette er nødvendigt for at kunne rapportere retvisende, så objektivt som muligt og på en respektfuld måde.

Sprogbrug og rammer

Den måde kønnet vold italesættes og vinkles i artikler og udsendelser om kønnet vold har stor betydning for, hvordan både enkeltpersoner opfatter emnet og hvordan samtalen i samfundet generelt udvikler sig. Det er en af de måder journalistik for alvor kan gøre en forskel, så nuværende kultur enten understøttes eller rykkes mod bekæmpelse af kønnet vold.

I det følgende kommer retningslinjerne ind på en uddybning af flere af de ovenstående emner.

Sprog

Vær opmærksom på dit sprog, når du dækker emnet. Seksualiseret vold, chikane, overgreb og kønnet vold har personlige omkostninger. Samtidig har det bredere offentlige implikationer, fordi den måde det italesættes har betydning for den måde, kønnet vold opfattes i samfundet. Ses det fx som et problem med, at kvinder bør passe bedre på sig selv eller som et problem, man som politiker kan medvirke løse? Ses det som et problem, hvor et offer skal blive bedre til at række eller som et problem, hvor naboer/myndigheder/andre kan gøre en forskel? Handler kønnet vold fx om sex eller magtmisbrug?

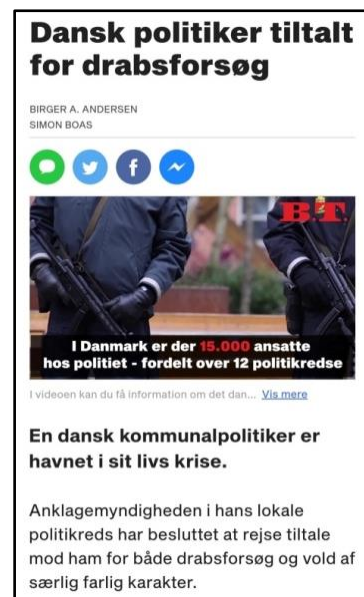
Du kan være med til at afkræfte stereotype antagelser om overgreb ved omhyggeligt at vælge de ord og sætninger, du anvender.

Placering af skyld hos offeret eller medlidenhed med gerningspersonen

Undgå sprog der kan antyde, at offeret på en eller anden måde har skylden for forbrydelsen fx med vendinger som: ”Hun var meget fuld, men gik frivilligt med ham hjem”, ”Hun kendte hans voldelige fortid”. Fx ved at lægge vægt på, at offeret ”gik med X hjem, selvom de ikke kendte hinanden”, eller selv om offeret ”vidste, at Y havde udøvet vold mod en tidligere kæreste”.

I stedet for at bruge formuleringen den ”påståede voldtægt” kan du for eksempel bruge ”anmeldte voldtægt”. Ordet ”påståede” er ikke neutralt – det indebærer og medfører tvivl.

Vær også bevidst om ikke at bagatellisere emnet. Det kan ske med beskrivelser af vold som ”tidligere problemer i forholdet”.

Ofre kan foretrække at blive refereret til som overlever, fordi de har det svært med betegnelsen offer – og omvendt. Spørg derfor, hvordan personen gerne vil betegnes.

Medierne kan nogle gange præsentere kriminalsager som isolerede hændelser begået af enkelte utilpassede mænd, et ”monster” om man vil. Eller omvendt placere sympatien hos gerningspersonen som fx: ”Han knækkede, fordi han var under pres”, ”Det er hans livs krise” eller ”Han var ung og fuld”. Begge dele indebærer noget problematisk. I det første tilfælde risikerer man at understøtte en forsimplet forklaringsmodel på vold, som både ser bort fra det strukturelle problem med kønnet vold og underkender, at gerningspersoner ofte er ganske ”normale” mennesker udadtil. I det andet tilfælde handler det om ansvarsfritagelse. Gerningspersonen kan naturligvis have problemer, men man risikerer, at det ses som en undskyldning, så vedkommende ikke fremstår som ansvarlig for de handlinger, der er begået.

Om ordet sex

Vær bevidst om, at du ikke bruger ord, der repræsenterer gerningspersonens perspektiv.

Sex er lovligt og gensidigt. Overgreb er kriminelt og ikke gensidigt. Gerningspersonen vil måske mene, at der er tale om sex eller noget, der er seksuelt, mens dette ikke er tilfældet for offeret. Brug eventuelt ”seksualiseret overgreb/seksualiseret misbrug” i stedet for ”sex” eller fortæl i stedet, hvad den konkrete sag indebærer, fx ”har fortalt om at blive voldtaget”, ”anklaget for overgreb på mindreårig” mv. for at gøre det klart, at det handler om overgreb.

Ord som ”sexmisbrugt”, ”sexslave” eller ”sexoffer” er sensationelle ord, der muligvis fungerer godt som blikfang eller clickbait. Men det er ord, som personer, de anvendes om, i stor udstrækning anser for forfærdelige, og de skal derfor undgås.

B.T. NYHEDER SPORT UNDERHOLDNING

UDLAND - 9. jul. 2019 - 17.52

Død efter hård sex – 24-årig kvinde skåret i småstykker

FINN BJØRVIG HANSEN

En ung kvinde, hvis krop blev fundet parteret i 14 stykker, er død efter en omgang hård sex. Det blev det sørgelige resultat af en Tinder-date.

JyskeVestkysten Log ind Menu

Etiske spørgsmål fylder meget i redaktionens daglige arbejde.

INDLAND 27 okt. 2020 kl. 11:35

18 sexforbrydere efterlyses i hele EU - en er dansker

Politi i 19 lande sætter fokus på 18 efterlyste seksualforbrydere, i håbet om at det kan føre til pågribelse.

VARDE 02 dec. 2020 kl. 16:56

Historisk sag: Anklager kræver 10 års fængsel til 22-årig mand for digitale sexforbrydelser og voldtægt

Anklager Rikke Brændgaard-Nielsen vil have en meget hård straf. Manden har tilstået en del, men forsvarer Karina Schmidt ønsker alligevel noget mere end en halvering. Men sagen har historisk store dimensioner.

P Politiken 3 timer

Lidt i klokken fire lørdag eftermiddag landede Jeffrey Epstein i sit private jettie i Teterboro-lufthavnen i New Jersey. Han havde tilsyneladende været på ferie i Paris siden midten af juni. Straks efter landingen blev den rige finansmand anholdt og fragtet til anstalten. Artiklen er for abonnenter.

POLITIKEN INTERNATIONALT DANMARK KULTUR MENU

Anklager om milliarders overgreb på meget unge kvinder ryster Det Hvide Hus

Finansmanden Jeffrey Epstein anklages for seksuelle overgreb mod snevejs af teenagepiger. Et usædvanligt forlig for 12 år siden belaster USA's nuværende arbejdsminister.

AUTOMATISK OPLÆSNING

Forbrydelse og straf DR2 | 1. SÆSON | 15 ÅR

AFSPIL NU

S2:E1 Jagten på en sexforbryder

BRITISK DOCUMENTARISERIE (Crime and Punishment)

Da Trish hende, i fire timer til politiet. Anklager om voldtægt anklager andre i mar 2021.

Forbrydelse og straf DR2 | 1. SÆSON | 15 ÅR

AFSPIL NU

S2:E1 Jagten på en voldtægtsforbryder

BRITISK DOCUMENTARISERIE (Crime and Punishment)

Da Trish vil forlade sin mand, går han amok. Han slår hende, binder hende fast til sengen og voldtager hende i fire timer. Trish slipper fri og ringer med det samme til politiet. Anklager om voldtægt er rekordhøj i Storbritannien. Til trods for dette er det vanskeligt for anklagemyndigheden at få domsfældelse i Trish's og andre sager, da de ofte ender i ord mod ord. Udløber: 31. mar 2021.

Lokalavisen.dk

Sexfælde: Unge piger voldtaget på stribes

2 timer siden

© Leveret af Politikens Lokalaviser A/S Arkivfoto.

En 21-årig mand fra Djursland er ved nævningeting ved Retten i Randers blevet idømt seks års ubetinget fængsel for at have voldtaget tre teenagepiger og for at have tvunget en fjerde teenagepige til andet seksuelt forhold end samleje.

Brug nøjagtigt sprog

Voldtægt og overfald er ikke ”hård sex” – selv ikke hvis gerningspersonen er gift med offeret. Et mønster af misbrug er ikke en ”affære”. At en person anklages for overgreb/voldtægt er ikke en ”sexskandale” eller ”sexudskejelser”.

På samme måde giver vendingen ”Uskyldigt offer” ikke mening, fordi alle ofre for forbrydelser er uskyldige.

”Voldeligt overgreb” bruges ofte om fysisk vold, men bør i så fald også bruges om psykisk vold, voldtægt og seksualiserede overgreb, fordi det er voldshandlinger, uanset om offeret har lidt fysiske skader eller ej.

Partnervold er vold. Drab sker ikke på grund af en skilsmisse, vrede eller jalousi, men fordi en person vælger at begå vold/dræbe en anden. Undgå derfor vendinger som ”vreden/sorgen/presset fik X til at...” i overskrifter, da det kan komme til at virke som en undskyldning.

Ord som ”familietragedie”, ”familiefar” og ”jalousi-drab” kan opleves som en form for opblødning (det kunne ikke undgås) og ansvarsfralæggelse ifht den skyldige. En bedre formulering er fx: ”Mand anholdt for drab på hustru” eller ”Kvinde udsat for grov vold af sin kæreste”. På samme måde virker et ord som ”Husspektakler” bagatelliserende og placerer intet ansvar.

Når der er tale om overgreb i en politisag, kan du skrive, hvad der præcist er anmeldt, tiltalt eller dømt for fx voldtægt, misbrug af mindreårig eller lignende. Ud over at brugen af ordet ”sex” er problematisk (som førnævnt) er det også mere præcist og korrekt at skrive ”anmeldt for voldtægt” end at skrive ”anklaget for at have truet sig til seksuelt samvær med...”

Vær bevidst om ikke at slette en overgrebsperson fra historien, i fx overskrifter som: ”Kvinde voldtægtet efter at have taget stoffer” eller ”Drab var resultatet af en Tinderdate”. Når overskrifter som disse sletter gerningspersonen, bliver det utydeligt at det var dennes valg og ansvar og ikke fx stoffer eller Tinder, der var skyld i krænkelser/drabet. I stedet for ”Kvindelig student fortæller, hun blev voldtægtet” så skriv fx ”Kvindelig student fortæller at en kollega/bekendt/mand voldtog hende”.

Om beskrivelse i detaljer

Når du skriver om kønnet vold, så overvej hvor mange grafiske detaljer, du vil bruge. Hvis du skriver for detaljeret (blodpletter, karsprængninger i øjnene), kan det virke for voldsomt og ufølsomt. Hvis du skriver for få, kan det svække offerets position (”det lyder da ikke så slemt”).

Bring fakta

Kønnet vold er stadig forbundet med mange ukorrekte opfattelser af, hvad det rent faktisk er. Fx at mange kvinder anmelder falske voldtægter ”for at få opmærksomhed” eller for hævn⁵. Victimblaming er udbredt især i offentlige kommentarspor fx i forhold til partnervold med bemærkninger som: ”Hun kunne jo bare have gået fra ham,” og ”Hun har nok provokeret ham”.

For mandlige ofre er det ofte stigmatiserende at tale om at være udsat for partnervold og seksualiserede overgreb, fordi man bliver latterliggjort eller mødes med mistro med bemærkninger som: ”Jeg ville bare have nydt det,” eller ”Han er jo større end hende, så det kan ikke være rigtigt”.

Viden kan afkræfte myter og ukorrekte opfattelser, give flere ofre mod til at stå frem og søge hjælp, og medvirke til at flere i omgivelserne støtter op om ofre. Derfor er det vigtigt at udbrede viden om kønnet vold. Det kan du blandt andet gøre ved at bringe fakta i forbindelse med artikler og indslag om emnet. Især hvis der ikke optræder eksperter i artiklen eller indslaget.

Fx:

- 1) Kønnet vold bliver meget sjældent anmeldt. I Danmark viser undersøgelser (2005-2019), at kun lidt over hver fjerde voldtægt bliver anmeldt til politiet, eller politiet på anden måde får kendskab til hændelsen⁶. Og kun omkring 45 % af partnervoldstilfælde bliver anmeldt eller kommer til politiets kendskab i øvrigt⁷. Ser man på tallene fra Det Kriminalpræventive Råd, er det endnu færre voldtægter der anmeldes. De viser, at ca. 11.400 kvinder årligt udsættes for voldtægt eller forsøg, mens kun mellem ca. 1.000 og 1.300 er blevet anmeldt de senere år⁸.
- 2) Mange ofre undlader at anmelde overgreb, fordi de ikke ønsker, at venner og familie får kendskab til forbrydelsen, fordi de er bekymrede for at blive pålagt skylden for overfaldet, eller fordi de er bange for deres gerningsperson⁹.
- 3) Partnervold er en del af et mønster, der ofte eskaleres, når et offer prøver at forlade eller har forladt sin gerningsperson. Man ved fra en undersøgelse at der er otte trin i den måde en gerningspersons opfører sig, som går forud for (eks-)partnerdrab¹⁰, herunder kontrollerende opførsel. Ved at fortælle om disse trin, kan man være med til at hjælpe potentielle ofre og pårørende, til at kunne identificere skadelig opførsel. Det er viden myndighederne bør kende til og bruge, når de udarbejder en risikovurdering fx ifht polititilhold. Vi foreslår derfor, at medier spørger ind til om myndighederne har foretaget en sådan risikovurdering, når man dækker emnet.

⁵ <https://dkr.dk/media/8187/voldtaegt-der-anmeldes-ii-falsk.pdf>

⁶ <https://dkr.dk/media/14967/offerundersoegelsen-2005-2019-hovedtal-ny.pdf> side 14

⁷ <https://dkr.dk/media/14967/offerundersoegelsen-2005-2019-hovedtal-ny.pdf> side 11

⁸ <https://dkr.dk/vold-og-voldtaegt/fakta-om-voldtaegt/>
https://www.sdu.dk/da/sif/rapporter/2018/vold_og_seksuelle_kraenkelser

⁹ <https://www.voldtaegt.dk/fa-viden/viden-om-voldtagt/loven-og-politiet/>

¹⁰ <https://videnskab.dk/kultur-samfund/studie-drabsmaend-gennemgaar-otte-faser-foer-de-myrder-deres-partner-eller-eks>

MYTER	FAKTA
Der er kun tale om voldtægt, når personen har været udsat for fysisk vold.	I flertallet af voldtægter bruger gerningspersonen ikke fysisk vold (men fx trusler eller andre former for intimidering). ¹¹
Psykisk vold er ikke så slemt (giver ikke så store skader) som fysisk vold.	Ifølge flere undersøgelser kan psykisk partnervold være mindst lige så eller mere skadelig for den udsattes mentale helbred end andre former for vold. ¹²
En voldtægtsperson er oftest én, man ikke kender.	Ifølge Det Kriminalpræventive Råd begås kun 28 % voldtægter af en fuldstændig ukendt gerningsperson. ¹³
Man gør fysisk modstand, hvis man bliver voldtaget. Ellers er der tale om frivillig sex.	Alle ofre yder modstand, men modstanden ser ikke altid ud som vi forventer – fx er der ofte ikke voldsom fysisk modstand. Nogen starter måske med at sige nej og skubbe væk, men selv de holder mange gange op. Det sker, fordi kroppens fysiske forsvar ofte er at ”lukke ned”, når man oplever en truende situation. En svensk undersøgelse viser fx, at 70 % af voldtægts ofre i større eller mindre grad ”fryser” under overgrebet ¹⁴ . Det er bl.a. derfor, der i den nugældende lov lægges vægt på manglende samtykke i stedet for modstand. En dansk undersøgelse viser, at jo mere offeret kæmper imod, jo værre bliver volden: ”tydelige typer af modstand også resulterer i mere vold og flere fysiske skader på offeret”. ¹⁵
Hvis man først fortæller om overgreb, vold eller voldtægt mange år senere, så har det nok ikke været slemt, og man kan i øvrigt oftest intet huske/husker forkert.	Givet den viden vi har om hukommelsen, og hvordan traumatiske oplevelser lagres, så er det rimeligt at forvente, at personer, som har været udsat for overgreb, husker dem. Måske fragmenteret og ikke i alle detaljer, men i de væsentligste detaljer – i mange år. Mens dem, der begår overgrebet, måske har sværere ved at huske, fordi det ikke var traumatisk for dem ¹⁶ . Der kan være mange og komplekse årsager til, at ofre går i mange år uden at fortælle om deres overgreb, men at det ikke har været så slemt, er sjældent grunden ¹⁷ .
Hvis man efter chikane eller overgreb stadig ses med krænkeren, har det nok ikke været slemt/er det nok ikke rigtigt.	Det er ikke unormalt, at man som offer ser gerningspersonen bagefter. Først og fremmest fordi gerningspersonen oftest er én, man kender. Det kan også være en måde, hvorpå man ”normaliserer” det, der er sket. Man prøver at overbevise sig selv om, at der ikke skete noget alvorligt/at det var en fejl/at man kan glemme det ¹⁸ . Nogle voldtægts ofre opfører sig i øvrigt ”ulogisk” ved fx selv at foreslå oralsex eller ved at blive hos gerningspersonen om natten og lave

¹¹ https://dkr.dk/media/12694/seksuelle_kraenkelser.pdf

¹² <https://dkr.dk/vold-og-voldtaegt/psykisk-vold/konsekvenser-af-psykisk-vold/>

¹³ <https://dkr.dk/vold-og-voldtaegt/fakta-om-voldtaegt/>

¹⁴ <https://obgyn.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/aogs.13174>

¹⁵ https://dkr.dk/media/12694/seksuelle_kraenkelser.pdf

¹⁶ <https://blogs.scientificamerican.com/observations/how-reliable-are-the-memories-of-sexual-assault-victims> og

<https://blogs.scientificamerican.com/observations/why-cant-christine-blasey-ford-remember-how-she-got-home>

¹⁷ <https://www.voldtaegt.dk/siteassets/center-for-voldtagts ofre/gammel-struktur/videncenter/publikationer/barrierer-for-at-soge-hjalp-efter-voldtagt.pdf> og <https://www.voldtaegt.dk/fa-viden/viden-om-voldtagt/loven-og-politiet/>

¹⁸ <https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2020/02/there-no-right-way-respond-sexual-assault/607033/>

	morgenmad den følgende dag, eller ved at kysse gerningspersonen farvel¹⁹. En del af forklaringen er psykologisk. Den 4. traumereaktion efter kæmp, flygt eller frys kaldes ”formild”. Det handler om at gøre noget godt for gerningspersonen, så der ikke sker noget værre, og sker ofte ubevidst, samtidig med at det bidrager til offerets skamfølelse²⁰.
Hvis man ikke går fra en voldelig partner, har det nok ikke været slemt/er det nok ikke rigtigt/har man selv ansvaret.	Der er mange årsager til, at man ikke går fra en voldelig partner. Ofte har vedkommende nedbrudt offerets selvværd og overbevist offeret om, at de ikke fortjener bedre. Det kan også være, at gerningspersonen truer med at tage sit eget, offerets eller eventuelle børns liv. Det betyder ikke, at (yderligere) vold er offerets skyld.²¹
Kun kvinder kan være ofre for voldtægt og partnervold. Kvinder kan ikke være gerningspersoner.	Tal fra 2019 SEXUS undersøgelsen²² – andele som nogensinde har været involveret i seksuelle aktiviteter som følge af trusler, tvang eller vold: Heteroseksuelle mænd: 1 % Homoseksuelle mænd: 7 % Biseksuelle mænd: 8 % Heteroseksuelle kvinder: 11 % Homoseksuelle kvinder: 17 % Biseksuelle kvinder: 31 % Cismænd: 1 % Transkvinder: 18 % Nonbinære mænd: 14 % Ciskvinder: 12 % Transmænd: 27 % Nonbinære kvinder: 26 % I en SDU/SiF undersøgelse skønnes det, at 19.000 mænd i 2017 blev udsat for fysisk partnervold (38.000 kvinder). Her angiver 11 % at være udsat fra en mandlig partner, og 94 % angiver at have været udsat fra en kvindelig partner²³. Årligt er godt 1 ud af 100 mænd udsat for psykisk partnervold (og knap 4 ud af 100 kvinder)²⁴. En undersøgelse om seksualiserede overgreb i et livstidsperspektiv viste, at kvinder samlet set er gerningspersoner i 4 % af tilfældene ved seksualiserede krænkelser ifht både mandlige og kvindelige ofre.²⁵

¹⁹ <https://www.psychologytoday.com/us/blog/why-bad-looks-good/202007/when-rape-victim-is-kind-her-attacker-after-the-crime>

²⁰ <https://www.mindbodygreen.com/articles/the-fight-flight-freeze-fawn-trauma-responses> og <https://themighty.com/2020/01/fight-flight-freeze-fawn-trauma-responses/>

²¹ <https://socialstyrelsen.dk/voksne/vold-i-naere-relationer/viden-om-vold/hvorfor-gar-de-ikke-bare>

²² https://files.projektsexus.dk/2019-10-26_SEXUS-rapport_2017-2018.pdf

²³ https://www.sdu.dk/sif/-/media/images/sif/sidste_chance/sif/udgivelser/2018/vold_og_seksuelle_kraenkelser.pdf

²⁴ <https://levudenvold.dk/viden-om-vold/publikationer/psykisk-partnervold-en-quantitativ-kortlaegning/>

²⁵ https://dkr.dk/media/12694/seksuelle_kraenkelser.pdf

Vinkling og kontekst

Stof om ligestilling og sexismen er ofte meget debatskabende, og derfor behandles det ofte som konfliktstof. Men den måde et emne vinkles på har betydning for, hvordan det vil blive hørt og forstået.

Det er derfor vigtigt at undgå at medvirke til at fortegne debatter ved at fremhæve eller understøtte myter fx om at ligestillingsforkæmpere kun tager sig af og bliver rasende over småting. Et eksempel på det er, da Kristeligt Dagblad kontaktede lokalpolitikere op til 8. marts 2019, for at finde nogen, der synes, at det lød interessant med kønsneutrale lyskryds²⁶. Det medførte en artikel om, at ”Flere danske byer overvejer alternative lyssignaler”, selvom det ikke havde været på dagsordenen i nogen byråd, før da. Det fik flere kommentatorer og politikere ud med voldsom kritik af ”feminister” og ”skør identitetspolitik”. Den type fokus skævvrider debatten og skaber en modstand mod den, samtidig med at det får emner som kønnet vold til at syne som et mindre problem ifht ligestilling, ”hvis de ikke har noget vigtigere at tage sig af”.

Det er også en god idé at overveje formuleringen af spørgsmål i artikler om kvinders rettigheder, når de lægges på de sociale medier. En formulering som ”Bør vi debattere retten til fri abort?”²⁷ kommer til at fremstå, som om kvinders rettigheder er til debat, og skaber utryghed – i det konkrete tilfælde fordi retten til abort rent faktisk er til debat i mange andre lande.

Der er mange organisationer og enkeltpersoner, der arbejder for store mærkesager som at gøre op med kønnet vold, og ofre, der har noget vigtigt på hjertet, de gerne vil bidrage med. Det er derfor vigtigt, at tænke over, hvorvidt man skævvrider debatten ved at fokusere på mange ”småting” i stedet for de større udfordringer.

En vinkel på kønnet vold kan i stedet være, hvad offeret har af muligheder efter krænkelser. Kan vedkommende få et nyt job, er der hjælp at hente andre steder mv. En anden vinkel kan være, om der kan gøres noget politisk for at ændre på problemet, eller hvad omgivelserne kan gøre. Man har også mulighed for at komme ind på, hvordan de mindre ting hænger sammen med de større ting, når det gælder kønnet vold.

DARVO

DARVO er betegnelsen for en taktik krænkeren ofte anvender over for deres ofre. DARVO står for:

- **Defend** – forsvar handlinger, fx med jalousi.
- **Attack** – angrib offeret, fx med at det, der skete, var vedkommendes egen skyld.
- **Reverse Victim and Offender** – byt om på offer og gerningsperson, så omgivelserne får sympati for krænkeren. Det kan fx være ved at slå på, hvor hårdt det er for en tiltalt. At vedkommende nu mister sit job, eller at personen i virkeligheden bare var enormt presset, fx fordi offeret havde fået forældremyndigheden over børnene efter en skilsmisse.

Man kan ubevidst være med til at understøtte denne taktik i sin vinkling af en historie som i eksemplerne her på siden. Vær derfor opmærksom på vinklingen i forhold til dette.

²⁶ <https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/koensneutrale-trafiklys-er-paa-dagsordenen> og

<https://www.dr.dk/nyheder/detektor/detektor-ingen-talte-om-koensneutrale-trafiklys-foer-kristeligt-dagblad-ringede>

²⁷ <https://journalisten.dk/dr-kritiseres-for-overskrift-om-fri-abort>

Rammer for artiklen

Historier om partnervold og andre former for kønnet vold bliver ofte rammesat som enkeltstående hændelser. Imidlertid har kønnet vold været et problem i hundredvis, måske tusindvis af år.

Det er vigtigt, at dette kommer til at fremgå af dækningen, fordi det dermed bliver et samfundsmæssigt anliggende og problem og ikke udelukkende et privat anliggende.

Vær derfor bevidst om, hvordan disse historier fremstår. Sager om partnervold og seksualiseret vold kan rammesættes, så der skabes forståelse for, hvorfor dette stadig er udbredt, og hvorfor ofre ikke "bare" går eller anmelder. Det kan være med til at få gjort op med myter og dermed skabe et grundlag for at finde nogle reelle løsninger til at gøre op med kønnet vold.

Brug undersøgelser korrekt

Vær omhyggelig, når du bruger og refererer til undersøgelser om kønnet vold.

Eksempelvis udkom der i 2018 en rapport, som havde samlet data fra ca. 200 undersøgelser om parforhold, hvor der var gensidig vold. Altså parforhold hvor begge parter var voldelige. I konklusionen stod der, at kvinder i disse parforhold, i gennemsnit var hyppigere voldelige end mændene, men at mændene udsatte kvinderne for grovere vold. Det blev til et hav af overskrifter som helt generaliseret skrev at "Kvinder slår mere end mænd", "Kvinder er mere voldelige end mænd" osv.

Denne misfortolkning endte med, at Dialog Mod Vold måtte ud med en pressemeddelelse, der satte tingene på plads²⁸. På trods af dette, florerer de "gamle" overskrifter/artikler om, at "kvinder er mest voldelige" stadig på nettet, og de bruges i diskussioner bl.a. i kommentarspor under artikler om partnervold og andre ligestillingsdebatter.

Det er et eksempel på, hvordan en vinkel på kønnet vold stadig giver problemer fx for de organisationer, der forsøger at komme igennem med vigtige budskaber om emnet.

Hvem kan gøre noget?

Det er en god idé at sætte fokus på, hvad man hver især kan gøre for at forebygge kønnet vold

Fx at naboen kan ringe til politiet, hvis der lyder højroastede stemmer og brag, skrig og gråd inde ved siden af. Mind også om, at man har pligt til at underrette til kommunen, hvis der er børn i hjemmet og indikationer på vold. Gør det klart, at alle kan spille en rolle i forebyggelsen af kønnet vold. Regeringer, medier, skoler, arbejdspladser, samfund, familier og enkeltpersoner.

²⁸ <https://dialogmodvold.dk/nej-kvinder-ikke-mere-voldelige-maend/#:~:text=Skrevet%20den%2028%2D02%2D2018,og%2010%20procent%20er%20kvinder.&text=Det%20resultater%20i%20rapporten%20Unders%C3%B8gelse,Universitet%2C%20der%20kan%20l%C3%A6ses%20her.>

Fortæl også, hvordan man kan hjælpe med at forebygge overgreb. Hvis fx politiet har observeret flere *drug-rapes* i Aalborg, så fortæl, at man kan hjælpe ved at holde øje med sine kammeraters drinks. At man kan reagere, hvis nogen opfører sig, som om de er usædvanligt påvirkede, og at man kan hjælpe eventuelle ofre på hospitalet. Det er meget bedre end blot at skrive ”hold øje med din drink”, fordi det ved de fleste godt, og det samtidig kan bidrage til victimblaming.

Henvisning

Medierne kan hjælpe så flere ofre for kønnet vold og pårørende søger hjælp.

Brug derfor faktabokse, sidebjælke eller rulletekster med kontaktoplysninger til den nationale hotline 1888 og til krisecentre, centre for voldtægts ofre, hjælp til ofre for digitale overgreb mv, der hjælper ofre og pårørende.

Henvis også til steder, hvor udøvere af kønnet vold kan få hjælp.

Her er et eksempel på en liste:

https://everydaysexismproject.dk/?page_id=2070

Interviewguide

Før interviewet

Valg af interviewperson.

Ofre for kønnet vold kan have symptomer på posttraumatisk stress (PTSD), og du kan være den første, de fortæller (muligvis detaljeret) om deres oplevelser. Vær derfor opmærksom på, om personen har haft tid til at bearbejde sit trauma, eller om interviewet kan være med til at (re)traumatisere yderligere. Hvis du er usikker, så spørg hellere en ekstra gang.

Vær åben og hav klare aftaler

Vær åben om dit arbejde. Det kan være med til at skabe overskuelighed, tillid og ro i processen.

Sørg for at identificere dig tydeligt og fortæl altid hurtigt, at du er journalist.

Forklar, hvilken historie du planlægger at skrive, og hvad din vinkel er.

Fortæl, hvis du planlægger at kontakte den anklagede gerningsmand, udgivelsesdato, redaktionens retningslinjer mv..

Hav klare aftaler fx om citatgennemsyn og deadline for indsigelser.

Aftal hvorvidt interviewet skal optages eller ej.

Afklar om interviewpersonen vil være anonym eller ej.

Afklar interviewpersonens sikkerhed

Spørg dig selv, om du ved at kontakte et offer, en nærtstående eller et vidne, risikerer at kompromittere vedkommendes sikkerhed eller privatliv. Både i Danmark og i andre lande kan det, at man er blevet voldtaget, udsat for partnervold eller andre former for kønnet vold, føre til ydmygelse, udstødelse eller endda yderligere vold, hvis det kommer frem i offentligheden. Vær forsigtig og tænk på, hvordan og hvor du møder en potentiel interviewperson.

Hvis vedkommende ønsker anonymitet, så overvej dine valg af visuel- eller lydbaggrund i forhold til, hvad de fortæller om det sted, din interviewperson opholder sig. Husk at konsekvensen af at stå frem kan være trusler eller andre former for negativ påvirkning, hvis man eksempelvis kan genkende personens hjem eller opholdssted

Skab trykthed

Voldelige handlinger tager kontrol og magt væk fra offeret, og det er derfor vigtigt, at du prøver at skabe en følelse af trykthed, og at interviewpersonen selv kan bestemme under interviewet.

Mød gerne interviewpersonen et sted, hvor vedkommende føler sig på hjemmebane og helst et sted, hvor der ikke kan forekomme afbrydelser. Lad din egen telefon være på lydløs og opfordr interviewpersonen til det samme. Sørg for at have god tid, og lad din interviewperson vide, hvor lang tid du regner med, at interviewet cirka vil tage. At have en ledsager og/eller værge med kan skabe tryghed for din interviewperson.

I mange tilfælde vil et offer føle sig mere tryk ved at blive interviewet af en person af samme køn som dem selv og/eller af en person, der ikke har deres krænkers køn. Hvis dette ikke er muligt, så sørg for at have en kollega af det ”trygge” køn i nærheden. Hold andre personer fx fotograf eller andre journalister på et minimum.

Hvis du bruger en tolk, bør du orientere dem om de grundlæggende elementer i disse retningslinjer. Hvis offeret ikke har dansk som modersmål, så er det bedst at få fat i en tolk, da det oftest vil få interviewpersonen til at føle sig trygkere og dermed gøre interviewet bedre.

Indhent viden

Det er godt at have viden om traumereaktioner samt hvilke kønsstereotyper og myter, der eksisterer, som kan farve opfattelsen af køn, seksualitet og kønnet vold inden et interview (se afsnittet om Myter og Fakta). Men husk også, at alle stadig er forskellige og du kan aldrig forudsige med sikkerhed, hvordan en bestemt person oplevede, tacklede og stadig håndterer det, de har været udsat for.

Hav gerne henvisninger til tilgængelige støttetjenester, hotlines og lignende klar på forhånd (se afsnittet om henvisning).

Under interviewet

Tryghed og samtale

Enhver tilgang til interviewpersonen bør have fokus på at gå stille og roligt frem. Du kan hjælpe interviewpersonen med at føle kontrol over situationen med pauser, adgang til selv at tage drikkevarer eller valg af siddeplads.

Kønnet vold herunder seksualiseret vold er meget ofte forbundet med en høj grad af skyld, skam og selvbefredelse for ofrene. Prøv derfor at se interviewet som en samtale, snarere end et interview. Vær nysgerrig og forsøg ikke at være klassisk ”kritisk” forstået på den måde, at du ikke sidder over for en person med magt som fx en politiker. Man kan godt stille uddybende spørgsmål men undgå fx spørgsmål, der antyder, at interviewpersonen på den ene eller den anden måde er ansvarlig, som ”hvorfor”-spørgsmål – dette er afhøreres arbejde. Husk også på at åbne spørgsmål kan give mere information end ja- og nej-spørgsmål.

Giv samtidig tid til at interviewpersonen kan svare på de enkelte spørgsmål og stil ikke flere spørgsmål samtidig.

Idet personen har været udsat for chikane, overgreb eller anden form for vold, kan personen være vant til at lade andre overskride sine grænser og have svært ved at sætte grænser. Det er også tilfældet, når en journalist spørger om noget, man egentlig ikke bryder sig om at tale om.

Vælg derfor dine spørgsmål med omhu, og respekter hvis interviewpersonen ikke ønsker at gå længere ned i detaljer. Pres for eksempel ikke personen ved at sige ”Det er det, folk gerne vil vide, når de læser artiklen”.

Tænk over hvilke detaljer du beder interviewpersonen om at udlevere. Chokværdi er ikke et legitimt formål. Det er ikke i orden at spørge om detaljer i din interviewpersons privatliv – for eksempel vaner, seksuel historie, fysisk udseende, tøj, eller kulturelle værdier. Det er ikke i offentlighedens interesse og fører ofte til, at offeret får skylden for hændelsen samtidig med at det kan virke retraumatiserende.

Det vil ofte være i orden at spørge om detaljer om krænkeren: fysisk beskrivelse, hvordan adgang blev opnået, om et våben eller yderligere fysisk vold var involveret (for eksempel om offeret blev holdt nede, eller om der var en underforstået trussel).

Ulogiske svar eller irrationel opførsel

Vær opmærksom på, at din interviewperson skal til at fortælle om en traumatisk oplevelse. Kronologien kan derfor være forkert, og visse detaljer kan være svære at genkalde – eller pludselig dukke op senere i fortællingen.

Det kan derfor ske, at interviewpersonens historie kun giver delvis mening. Ofte vil ofre for traumatiske oplevelser lukke følelsesmæssigt ned, deres erindringer kan blive fragmenterede, og i nogle tilfælde kan de blokere en begivenhed helt. Mangelfulde og modstridende beretninger er derfor ikke bevis for bedrag, men kan snarere være et resultat af den kamp, som ofre kan opleve, når de forsøger at finde mening i det, de blev udsat for. Du kan forsøge med at holde pauser i interviewet eller eventuelt tilføje at artiklen bygger på personens oplevelser, og at det er velkendt, at hukommelsen kan være fragmenteret, når man er traumatiseret.

Vær ikke overrasket, hvis interviewpersonen pludselig griner, joker eller blot virker distanceret. Det er normalt, at nogle ofre håndterer en genfortælling ved at adskille sig fra de svære følelser, det betyder at de ”kobler deres følelser fra” og dermed kommer til at virke følelseskolde. Vær derfor opmærksom på, at dette er en normal reaktion, når man taler om et traumatisk forløb eller en traumatisk hændelse, og at dette ikke skal opfattes som bevis på, at interviewpersonen lyver.

Din egen reaktion

Vær varsom med at sige, at du ved, hvordan din interviewperson har det. Det kan være du selv har været udsat for noget voldsomt eller endda noget lignende, men vi er alle forskellige. I stedet kan du sige: ”Jeg kan godt forstå, at det her må være svært for dig.” Eller ”jeg ved, at dette er svært at tale om, og jeg sætter pris på, at du gør det”.

Undervurder ikke hvordan din egen reaktion på traumatiske detaljer kan risikere at påvirke samtalen. Hvis det er svært for dig at høre om, kan du erkende dette for dig selv og bringe dit fokus tilbage til det, der bliver sagt. For nogen hjælper det at prøve at lytte lidt mere opmærksomt og at observere interviewpersonens ansigtsudtryk, kropssprog osv. Efter interviewet kan du tage stilling til, om du har brug for at tale med nogen om oplevelsen, men det hjælper ikke interviewpersonen, hvis du selv bliver tydeligt berørt undervejs. Det betyder ikke, at du skal være følelseskold, men blot at du ikke bringer dig selv i fokus.

Rør ikke ved interviewpersonen medmindre denne selv lægger op til det – heller ikke som trøst.

Afslutning

Sørg for at afslutte interviewet godt. Når du har stillet dine planlagte spørgsmål, kan du spørge om personen har noget at tilføje. Vigtigst af alt er at sørge for at bringe samtalen tilbage til her og nu og til en samtale om ting, som er trygge for interviewpersonen at tale om. Det kan fx være, hvilke planer vedkommende har for resten af dagen eller en bemærkning om noget i omgivelserne.

Spørg interviewpersonen om vedkommende vil have kontaktoplysninger på organisationer, der hjælper ofre, hvis vedkommende ikke har fået hjælp.

Efter interviewet

Det er en god idé at lade interviewpersonen læse (uddrag af) din artikel, inden den udgives. Det er med til at gøre interviewpersonen tryk, og du kan fange eventuelle fejl eller ufølsomme detaljer, som interviewpersonen ikke ønsker bragt.

Tal med interviewpersonen om overskriften. Forklar dine forudsætninger – at den skal være kort og fængende, og at en god overskrift kan nå ud til mange. Lyt til din interviewperson, hvis vedkommende har betænkeligheder omkring den. Vær opmærksom på, om du er i gang med at presse eller overtale personen til noget, vedkommende i bund og grund ikke har lyst til.

Lad også interviewpersonen se eventuelle billeder og godkende, hvis der er billeder med af dem.

Hvis du siger, at du vil lade personen få en kopi eller en optagelse af det, du skriver/udsender, så vær opmærksom på at holde det løfte.

Giv interviewpersonen lov til at skifte mening om, hvorvidt vedkommende ønsker at være anonym, også efter udgivelse i det omfang det er teknisk muligt. Ved anonymisering i artikler efter udgivelse kan der tilføjes følgende kommentar: ”En kilde i denne artikel er blevet anonymiseret den xx kl xx. Der er ellers ikke ændret i artiklen.”

Hvis interviewpersonens sag bliver til en retssag, så tilføj en ”status på sagen”-faktaboks. Den samme faktaboks skal optræde på alle artikler om samme sag, og skal opdateres løbende.

Det er en god idé, at være tilgængelig for interviewpersonen, i et vist tidsrum efter din artikel eller udseendelse er blevet offentliggjort.

Moderering af onlinedebat

Det er velkendt, at emner, som på en eller anden måde handler om ligestilling og sexisme, kan medføre meget stærke følelser og dermed også megen debat. Forvent derfor en eftervirkning af offentliggørelsen.

Når din artikel eller dit indslag er blevet publiceret, så vær opmærksom på den online debat, der følger med. Overvej også, om din historie egner sig til debat og med hvilket formål.

Det er derfor også vigtigt, at medierne tager ansvar for, at interviewpersoner så vidt muligt ikke udsættes for yderligere krænkelse. Hvis interviewpersonen ønsker anonymitet så check, at du har gjort alt for at undgå, at personens identitet kan afsløres.

Hav tydelige regler for onlinedebatten ifht., hvad der tolereres, og hvad der ikke tolereres, og giv adgang til at klage over indlæg. Vær synlig i tråde og forklar eventuelt, hvorfor en kommentar er blevet slettet.

Sørg for at styrke moderationen.

Kommentarspor hvor ofre udskammes og mistænkeliggøres rammer mange, så det kan både retraumatisere og lukke munden på andre ofre.

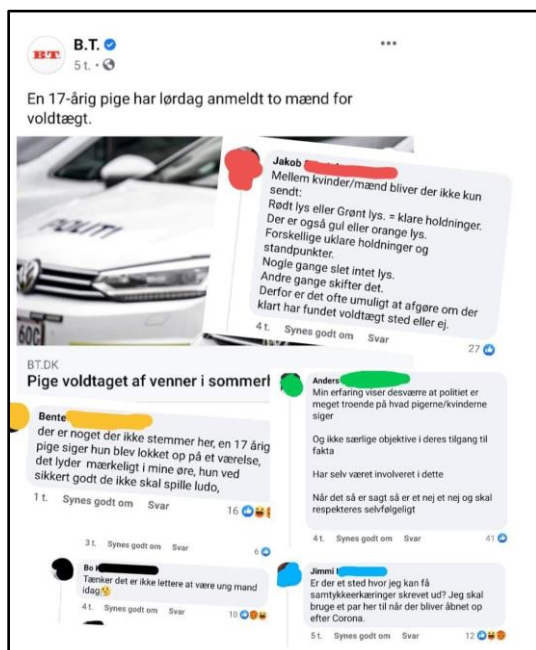
Hvis medierne ikke tager ansvar for at moderere deres kommentarspor, fremstår det i stedet som en legitimering af den skadelige kultur.

Man bør kun åbne kommentarspor i sager om kønnet vold, der, hvor mediet har ressourcer til at moderere. Der, hvor der ikke er ressourcer til at moderere onlinedebatten, kan man fx undlade at lægge artiklen op eller undlade et åbent kommentarspor.

Aftal med din interviewperson, at vedkommende kan kontakte dig eller en anden på redaktionen, hvis vedkommende oplever noget i debatten, som er grænseoverskridende.

Journalistforbundet har støttet en guide for bedre debat online, som du kan finde [her](#).

Sammenfatning

Disse retningslinjer er skrevet for at give medier og journalister konkrete råd og vejledning i dækning af et emne, der bl.a. med #Metoo har fået en mere fremtrædende rolle de senere år, og ikke altid er nemt at sætte sig ind i. Medier har en intention om at gøre det godt, når de interviewer ofre eller rapporterer om kønnet vold, og vi har ønsket at give en hjælpende hånd til det arbejde.

Først og fremmest er det vigtigt at huske, at man har med meget forskellige mennesker at gøre, hvor det eneste fællestræk er, at en eller flere andre personer har krænket dem. Nogle har fået vedvarende traumer. Nogle er kommet videre i deres liv uden synderlige problemer. Nogle har opført sig sådan, som man forventer i selve situationen og efterfølgende, mens andre igen har gjort ting, der forekommer ulogiske. Det vigtige er at forberede sig, så man kan gennemføre et interview på en ordentlig måde og derefter skrive en artikel/producere et indslag, der ikke risikerer at krænke hverken dem eller andre ofre én gang til.

Samtidig er det vigtigt, at den generelle dækning ikke skævvrider debatten eller understøtter myter, men at den i stedet er med til at udbrede viden, der gør folk klogere på kønnet vold. Endelig kan sociale medier i høj grad være med til at udbrede viden, men de sociale medier har også potentialitet til at krænke ofre og understøtte en skadelig kultur. Derfor er moderering en vigtig opgave for medier.

Retningslinjerne her er inspirationsmateriale og ikke en færdig opskrift. Vi opfordrer til, at medier og journalister selv går videre med at få lavet egne retningslinjer, og fx kontakter Center for Voldtægts ofre, Lev Uden Vold og andre relevante samarbejdspartnere for endnu mere viden og flere input.

Tak for hjælpen.